

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
na lata 2014 - 2020**

Program Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orzyszu

Orzysz 2014

WPROWADZENIE

Problem przemocy w rodzinie od wielu lat jest ważnym problemem społecznym. Jest przestępstwem i wpływa destrukcyjnie nie tylko na ofiarę przemocy, ale również całą rodzinę i społeczeństwo, w związku z tym władze państwa oraz różnego rodzaju instytucje podejmują różnorodne działania, które mają na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) jest próbą podjęcia działań mających za zadanie zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie, a jej celem jest „zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”.

Przemoc w rodzinie jest problemem bardzo trudnym do zdiagnozowania, ponieważ nie wszystkie ofiary przemocy otwarcie przyznają się do sytuacji panującej w ich rodzinie. Wielu specjalistów wskazuje, że jest to jeden ze szczególnie ważnych i nader trudnych problemów społecznych w Polsce, który wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 jest realizacją Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. Z 2005 r. Nr. 180, poz. 1493) o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którą do zadań własnych należy m. in. tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Adresatami programu są nie tylko różne służby społeczne, instytucje czy organizacje pozarządowe, ale również lokalna społeczność Gminy Orzysz oraz wszyscy ci, którzy na co dzień są świadkami przemocy, doznają przemocy lub też ją stosują.

Program ten ma także charakter profilaktyczny i edukacyjny, a jego celem jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy domowej.

Rozdział 1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej, w której kształtuje się osobowość człowieka, jego poglądy, styl życia, system norm i wartości. Istotną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości, zrozumieniu, wzajemnej pomocy i szacunku. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, relacje w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, zachowania poszczególnych członków rodziny stają się sprzeczne z normami prawnymi i moralnymi, a w wielu przypadkach sprzeczne z obowiązującym prawem.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w społeczeństwie i dotyczy rodziny o różnym statusie społecznym. Jest jednocześnie skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie, prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

1.1. Definicje przemocy

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Przemoc w rodzinie:

- **jest intencjonalna** - czyli jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- **siły są nierówne** – wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę, opiera się na władzy i kontroli,
- **jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka** – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym,
- **narusza prawa i dobra osobiste** - sprawca wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania (fizjologiczne, bezpieczeństwa) oraz narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.),

- **powoduje cierpienie i ból** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

1.2. Rodzaje przemocy w rodzinie

RODZAJE PRZEMOCY	KATALOG ZACHOWAŃ
PRZEMOC FIZYCZNA	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.
ZANIEDBANIE (odnosi się w szczególności do relacji dziecko – rodzic)	ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka oraz brak zapewnienia właściwej uwagi i troski rodzicielskiej m.in. w zakresie: emocjonalnego kontaktu i więzi; reagowania na trudności, które przeżywa dziecko; okazywania wsparcia, troski, zainteresowania i opieki; otwartości na potrzeby dziecka; zapewnienia odpowiednich warunków materialnych, socjalnych; właściwego ubioru, który będzie dostosowany do wieku i pory roku; opieka medyczna i edukacja; odpowiednie pokierowanie rozwojem.

1.3. Nadużywanie alkoholu a przemoc

Przyczyną przemocy w rodzinie bardzo często jest nadużywanie alkoholu. Osoby znajdujące się w stanie upojenia alkoholowego tracą kontrolę nad własnym zachowaniem.; pod wpływem alkoholu zanikają istniejące w człowieku hamulce, wewnętrzne zakazy krępujące jego zachowanie.

Częste nadużywanie alkoholu prowadzi do nasilenia się zachowań agresywnych. Uzależnienie od alkoholu sprawcy przemocy nie jest jednak okolicznością łagodzącą. Sprawca, wprowadzając się w stan nietrzeźwości ponosi pełną odpowiedzialność za swoje zachowanie i czyny. Należy pamiętać, że uzależnienie od alkoholu wywiera zły wpływ nie tylko na osobę, która pije, ale stanowi poważne zagrożenie dla innych członków rodziny i może doprowadzić do współuzależnienia. Zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione wymagają specjalistycznej pomocy terapeutycznej.

Osoby pokrzywdzone niechętnie przyznają się do tego, że w rodzinie występuje problem alkoholu i przemocy i nie jest im łatwo o tym mówić. Wstyd, że w rodzinie ma się kogoś, kto pije i terroryzuje swoich bliskich, obawa przed reakcją otoczenia, strach przed zemstą dręczyciela czy nieracjonalne poczucie bycia współwinnym utrudnia podjęcie decyzji o zwróceniu się po pomoc do innych osób, czy instytucji.

Rozdział 2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ORZYSZ

Pomocą rodzinom i osobom dotkniętym przemocą zajmuje się między innymi MOPS w Orzyszu, który w ramach swoich kompetencji i zadań pomoc diagnozuje sytuację rodziny lub osoby, przygotowuje wszechstronny plan pomocy, monitoruje efekty podjętych działań, podejmuje interwencje w środowisku, udziela szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazuje miejsca gdzie można uzyskać taką pomoc. Poza tym wskazuje instytucje zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej np. w schroniska, hostele ośrodki wsparcia, współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami takimi jak: sądy rodzinne i nieletnich, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, policja.

Szczególną inicjatywą MOPS w Orzyszu było zainicjowanie w 2009 r. działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, którego charakter zakłada ponadsektorową współpracę. Partnerstwo w rozwiązywaniu problemów społecznych beneficjentów pomocy społecznej sprzyja lepszemu i skuteczniejszemu naprawianiu wielu problemów. W jego skład wchodzi przedstawiciele wielu instytucji i służb: pracownicy MOPS, pracownik PCPR, policjant, kurator społeczny, kurator zawodowy, pedagodzy szkolni, pielęgniarki środowiskowe, członek GKRPA, przedstawiciel rady miejskiej.

Głównym celem zespołu jest udzielanie wsparcia rodzinom w kryzysie, głównie w sytuacji zagrożenia dobra dzieci. W 2010r. utworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych uregulowała nowa ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 125 poz 842).

Komisariat Policji rejestruje corocznie wiele interwencji domowych, średnio jest to ponad 140 interwencji związanych z przemocą w rodzinie. Interwencji publicznych rocznie podejmowanych jest ok. 700. W 2012r. założono 63 Niebieskie Karty, a w 2013r. – 103.

MOPS w Orzyszu w 2013r. udzielił pomocy 73 osobom dotkniętym przemocą; pomoc w postaci interwencji kryzysowej zastosowano wobec 5 osób, tj. 3 rodzin, wypełniono 3 Niebieskie Karty.

Warto dodać, że problem przemocy domowej jest najczęściej zjawiskiem trudnym do wykrycia, ponieważ częste jest jego „ukrywanie” w czterech ścianach domu. Ofiary przemocy domowej – z poczucia wstydu lub strachu przed sprawcą przemocy – nie zgłaszają się na Policję, ani nie szukają wsparcia instytucjonalnego.

W ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie gminy Orzysz funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, przemocy domowej i narkomanii, w którym m. in. udzielane są porady osobom i rodzinom dotkniętym przemocą domową.

W świetle danych MOPS w 2013 roku pomocy i wsparcia udzielono 712 rodzinom i 2350 osobom wchodzącym w ich skład. Dla porównania w 2012r. 671 rodzinom, w tym 2297 osobom.

Powody, z tytułu których udzielono pomocy społecznej osobom i rodzinom w Gminie Orzysz w 2013 roku, zawiera poniższa tabela.

Tabela 1. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Orzysz w 2013 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	441	1564
Bezrobocie	431	1592
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	105	483
w tym: rodziny niepełne	60	209
rodziny wielodzietne	43	271
Długotrwała lub ciężka choroba	102	234
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	60
- w tym wielodzietność	7	46
Niepełnosprawność	124	380
Alkoholizm	13	33
Bezdomność	2	2

Przemoc w rodzinie	3	11
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	17
Zdarzenia losowe	2	7
Narkomania	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Orzyszu

Dla porównania w roku 2012 z powodu alkoholizmu udzielono pomocy 12 rodzinom, w tym 37 osobom; przemocy w rodzinie 3 rodzinom, w tym 13 osobom.

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych stanowią bardzo istotną kwestię społeczną, ponieważ zjawiska te w sposób bezpośredni wpływają na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również ogólny stan zdrowia populacji, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Alkoholizm jest problemem całej rodziny i często prowadzi do przemocy, stanowi zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego i emocjonalnego wszystkich członków rodziny. Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie, swoim bliskim, ale również osobom nie związanym z nim więzami biologicznymi.

Alkoholizm jest wciąż bardzo poważnym problemem w Polsce. Dotyka on również społeczeństwa naszej gminy i stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia. Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest bardzo trudna do ustalenia, a rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu, ponieważ obejmują jedynie osoby ze zdiagnozowaną przez specjalistów chorobą alkoholową. Z rozeznania pracowników socjalnych MOPS wynika, że rzeczywista ilość osób nadużywających alkohol jest znacząco wyższa.

Ważną rolę w procesie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywa **Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Instytucja odpowiada za inicjowanie i koordynację działań określonych w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz za opiniowanie innych inicjatyw i programów profilaktycznych. Do jej zadań należy ponadto prowadzenie postępowania w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzyszu wystąpiła z wnioskiem do Sądu Rejonowego w Pisz III Wydział Rodzinny i Nieletnich, o zastosowanie obowiązku przymusowego leczenia odwykowego w stacjonarnej placówce leczenia odwykowego w stosunku do:

- 16 osób w 2012r.,
- 9 w 2013r.

W Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, przemocy domowej i narkomanii pracują psycholog, instruktor terapii i uzależnień, radca prawny. Liczba osób, które skorzystały z porad specjalistów w latach 2012-2013:

- 468 w 2012r.,

- 521 w 2013r.

Zespół ds. rozmów interwencyjno - motywacyjnych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzyszu w stosunku do osób uzależnionych współuzależnionych przeprowadził rozmowy interwencyjne w ilości:

- 60 w 2012 roku,
- 48 w 2013r.

W gminie Orzysz funkcjonują środowiskowa świetlica opiekuńczo-wychowawcza, świetlica środowiskowo-terapeutyczna przy Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa i szkolna świetlica wychowawczo-terapeutyczna w Szkole Podstawowej w Okartowie.

Świetlice te to placówki, w których znajdują opiekę i pomoc dzieci i młodzież rodzin dysfunkcyjnych. Są one często jedynymi miejscami, w których dzieci i młodzież z tzw. „środowisk zwiększonego ryzyka” mogą zdobywać nowe, pozytywne doświadczenia. Dzieciom, których rodzice nadużywają alkoholu trudno jest właściwie rozeznąć się w świecie, trudno zawierać przyjaźnie, czuć się na równych prawach z innymi dziećmi, mieć marzenia, czuć radość życia i zaufanie, planować przyszłość. Potrzebują one wsparcia, akceptacji, przyjaźni i poczucia bezpieczeństwa.

- Środowiskowa świetlica opiekuńczo-wychowawcza w Orzyszu - ogółem do świetlicy uczęszcza około 100 osób, w tym dziennie przebywa 40-45 osoby.
- Świetlica wychowawczo-terapeutyczna w Szkole Podstawowej w Okartowie – korzysta – 10 dzieci,

Wymienione placówki to ważne miejsce dla dzieci i młodzieży, jako alternatywny sposób spędzania wolnego czasu. Zapewniają opiekę po zajęciach lekcyjnych, poczucie bezpieczeństwa, rozwijają zainteresowanie i uzdolnienia oraz większą wiedzę i umiejętności niezbędne do kształtowania zdrowego stylu życia. Stwarzają warunki do budowania naturalnych więzi takich jak: przyjaźń, zaufanie, akceptacja.

Ponadto, Gminna Komisja corocznie finansuje wyjazdy dzieci na kolonie i półkolonie letnie z programem terapeutycznym. Są to dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjum uczęszczające na zajęcia w świetlicy opiekuńczo-wychowawczej i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Dokładna analiza problemów, w tym dotycząca przemocy i uzależnień została opisana w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Orzysz na lata 2014-2020.

Rozdział 3. ZAŁOŻENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ORZYSZ

3.1. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013r. poz. 182) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz.1356), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym :

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3.2. Zespół Interdyscyplinarny

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Orzysz uruchamia się gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, w którego skład wchodzi przedstawiciele :

1. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Policji,
4. Oświaty,
5. Sądu (kuratorzy),
6. Ochrony Zdrowia,
7. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
8. Rady Miejskiej,
9. Organizacji pozarządowych.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w/w podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,

- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

3.3.Podstawy prawne

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne i dokumenty:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182),
- Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz.1356),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 ze zm.),
- Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Orzysz na lata 2014-2020,
- Lokalny Program Pomocy Społecznej na lata 2003-2015,
- Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem Rodziną na lata 2014-2020,
- gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

3.4.Cele i działania programu przeciwdziałania przemocy

Celem głównym programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest podejmowanie wszelkich działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Orzysz.

Cele szczegółowe programu przeciwdziałania przemocy w Gminie Orzysz

- Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie;
- Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych i powstrzymywanie sprawców od stosowania przemocy;
- Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają;

- Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania służące realizacji powyższych celów:

1. Specjalistyczne szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz innych przedstawicieli zajmujących się przemocą w rodzinie.
2. Edukacja społeczności Gminy Orzysz ukierunkowana na wskazanie miejsc, podmiotów, instytucji, w których można uzyskać pomoc i wsparcie dla ofiar i sprawców przemocy.
3. Podejmowanie przez Zespół Interdyscyplinarny działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, m. in. poprzez:
 - a) diagnozowanie problemu,
 - b) inicjowanie interwencji w środowisku,
 - c) opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
 - d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
 - e) inicjowanie działań w stosunku do sprawców przemocy,
 - f) monitorowanie sytuacji rodzin.
4. Udzielanie specjalistycznych porad oraz w razie konieczności schronienia ofiarom przemocy domowej.
5. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinom dotkniętym przemocą.
6. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.
7. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy w szkole; nabycie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.
8. Poprawa koordynacji działań różnych instytucji, służb i organizacji pozarządowych
9. Inne działania mogące przyczynić się do powstrzymania przemocy w rodzinie.

3.5. Adresaci programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Orzyszu skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi, policji, wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, mieszkańców Miasta i Gminy Orzysz, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem przemocy.

3.6. Finansowanie programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Orzysz jest:

- budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orzyszu,
- Rada Miejska w Orzyszu – realizacja zadań własnych gminy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzyszu,

- inne środki pozabudżetowe.

3.7. Założenia programu:

- zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców miasta i gminy Orzysz wobec zjawiska przemocy,
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy,
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.

3.8. Przewidywane efekty realizacji programu:

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
6. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
7. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
8. Spadek liczby rodzin, w których interwencje są podejmowane wielokrotnie.

3.9. Ewaluacja

Niniejszy program podlega ewaluacji. Ewaluacją nazywa się systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych, w celu oceny wartości programu, jego celów, zadań, sposobów i form realizacji, zasobów. Ocena powinna się odnosić do wszystkich tych składników i uwzględniać:

- zbieżność celów programu z celami pomocy społecznej,
- spójność realizacji działań,
- korzyści wynikające z realizacji programu.

Formy ewaluacji:

- sprawozdania z prac grup roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego,
- protokoły z zebrań Zespołu Interdyscyplinarnego,
- analiza zmiany postaw podopiecznych (obserwacja),
- ocena spójności realizowanych zadań z zadaniami określonymi w ustawie o pomocy społecznej (analiza dokumentów).

D Y R E K T O R
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Jolanta Rakowska